

Høringsnotat vedr forslag til endringer i opplæringsloven

KOMMENTARER TIL KUNNSKAPSDEPARTEMENTETS HØRINGSNOTAT

FORSLAG TIL ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN OG DERAU FORANDRING I ANDRE LOVER.

Konsekvenser.

Møller kompetansesenter ønsker med dette å kommentere det høringsnotatet som foreligger vedr. framtidige endringer i opplæringsloven. Mange av de foreslåtte endringene vil ha konsekvenser for Statped sine målgrupper. På denne bakgrunn er høringsforslaget av stor interesse.

Forslagene vil slik de foreligger, ha både positive og negative følger for de grupper dette angår. Spesielt ser vi på forslagene til endringer innen kap. 5 i opplæringsloven som negative for hørselshemmede elever, da det i dag er stor variasjon, fra skole til skole og fra kommune til kommune, i hvordan rettighetene blir ivaretatt og hvilket opplæringstilbud som blir den enkelte til del. Vi har gjentatte ganger sett eksempler på at tilbudene er mangelfulle i forhold til opplæringslovens krav om utbytte av opplæringa.

Opplæringsloven § 4A-3 Rett til videregående opplæring for voksne.

Vi vil slutte oss til forslaget om å gi voksne rett til å fullføre videregående opplæring fra og med det året de fyller 25. Dette vil være til hjelp for de som av forskjellige grunner ikke har fullført videregående opplæring, men som på et senere tidspunkt i livet ønsker å fullføre.

Opplæringslovens kapittel 1 - § 1-2, femte ledd og kapittel 5 - § 5-1.

Det å gjøre kapittel 5 i opplæringsloven om til et kapittel som både omfatter tilpasset opplæring og spesialundervisning, oppleves lite hensiktsmessig.

I flere kommuner gjøres det vedtak om at elever ikke har rett til spesialundervisning, men skal få tilpasset opplæring. Dette skjer selv om detaljerte rapporter vedr. elevens funksjonsnivå og behov viser at retten til spesialundervisning er til stede. Vi frykter at tilpasset opplæring etter kapittel 5 vil svekke elevenes mulighet til å få vedtak om spesialundervisning der rettigheten faktisk er tilstede.

Vi er enige om at § 1-2, femte ledd i opplæringsloven bør tas ut slik den nå står og få en egen paragraf, der det presiseres at alle elever har rett til tilpassa opplæring i form av ordinær opplæring og/ eller spesialundervisning etter kapittel 5. Trolig bør denne nye paragrafen fortsatt stå i opplæringslovens kapittel 1, formål og virkeområde, da dette er generelle regler som gjelder for alle elever.

Vi ser at Kunnskapsdepartementet vil styrke presiseringen om tilpasset opplæring, og at rett til spesialundervisning skal være som før. Blir dette stående, mener vi det er en fare for at retten til

spesialundervisning vil bli svekket når tilpasset opplæring og spesialundervisning omtales i samme kapittel.

Opplæringslovens § 5-3.

Endringsforslag slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning etter enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

Dette lovforslaget gir grunn til bekymring og er ikke ønsket.

At PPT som en uavhengig instans gjennom sakkyndig vurdering skal ivareta rettighetene til alle elever med behov for spesialundervisning, må bestå.

Spesielt i forhold til brukergrupper med ulike sansedefekter kan en oppleve store variasjoner og mangelfull saksbehandling både fra enkelte skoler og noen ganger fra PPT.

Om dette skyldes manglende kompetanse og kunnskap om funksjonshemmingen eller innfløkte saksbehandlingsregler, er uvisst.

Med ujevne mellomrom oppleves saker hvor enkelte skoler melder til foreldrene at barnet deres ikke har rett til spesialundervisning fordi det gis tilpasset opplæring. Det forekommer også at PPT konkluderer med at eleven ikke har rett til spesialundervisning, men vil få hjelp gjennom tilpassa opplæring ut fra den omfattende tiltakslista, som tydelig indikerer behov for spesialundervisning. Det blir her relevant å spørre om PPT har mistet "den frie stilling" de skal ha når det gjelder utredninger og konklusjoner til beste for eleven (her henvises også til uttalelsene ang endring i kapittel 5).

Etter vår mening vil endringsforslaget i mange tilfeller svekke foreldrenes/ elevens muligheter til å få en sakkyndig vurdering, selv om det er presisert at sakkyndig vurdering skal foreligge så fremt den det gjelder eller foreldre fremsetter krav om dette. Vi er bekymret i forhold til alle de foreldre som ikke kjenner lovverket og derfor vil være 'den tapende part' i dialog med skolen/PPT. De vil også miste retten til å klage, da det ikke er en motpart (PPT) med en sakkyndig vurdering som vurderes opp mot et vedtak.

Samtidig skal det presiseres at en god del skoler har god kvalitet på den ordinære opplæringen som gis. De har gode pedagogiske og organisatoriske differensieringstiltak og derfor få elever på spesialundervisning. Flere ting kan ellers peke i retning av at også disse skolene vil få flere elever på spesialundervisning, fordi kommunene reduserer budsjettene.

I høringen sier Kunnskapsdepartementet at skolen i dag skjønnsmessig vurderer hvilke elever som bør vises til sakkyndig vurdering. Vi stiller oss undrende til dette all den tid vi har forstått reglene slik at når foreldrene ønsker en sakkyndig vurdering, så skal de melde dette til rektor, som igjen skal sørge for at saken fremmes for PPT.

Antakelsen om at PPT gjennom dette forslaget til endringer i opplæringsloven vil få mindre å gjøre når det gjelder sakkyndige vurderinger, tillater vi oss å betvile. Ideen som ligger bak dette synes å være at det vil frigjøre tid og ressurser til å utøve det systemrettede arbeidet. PPT er i mange kommuner under stort press både mht antall oppgaver og økonomi, i tillegg til at mange kontorer er sterkt underbemannet.

Et viktig spørsmål i dette bildet er hvordan PPT skal planlegge sitt systemarbeid overfor skolen om de ikke går inn og vurderer ordinær opplæring og spesialundervisning. Sakkyndig vurderingsarbeid er trolig det som best danner grunnlaget for senere godt og fornuftig systemrettet arbeid.

Vi mener derfor, ut fra de erfaringer vi har, at PPT fortsatt må ha ansvaret for at spesialundervisning er underlagt sakkyndig vurdering.

Pedagogisk – psykologisk tjeneste må styrkes med mer personell og høyere kompetanse.

I kommuner hvor PPT er samordnet med andre hjelpetiltak, bør dette endres til at PPT står alene organisatorisk, men samarbeider med andre på et bredt felt. Vi ser i mange kommuner en forvitring av tjenesten, hvor PPT blir en del av barne og familietjenesten, oppvekstetaten og andre

organiseringsformer. Brukerne vet i disse tilfeller ofte ikke hvor de finner PPT, og de har aldri møtt PPT verken i møter eller i andre sammenhenger. I samordningens navn finner vi også personell som skriver sakkyndige vurderinger, men som ikke har kompetanse på skolen, verken når det gjelder skolens lovregler, fagplaner eller organisering. Her vil skolen styre det meste, og innen vårt arbeidsfelt ser vi at dette bare helt unntaksvis går bra.

I region Midt-Norge settes prosjektet "Faglig løft for PPT" nå i verk. Prosjektets hovedmål er å etablere et faglig miljø/en modell for kompetanseheving, forskning og organisasjonsutvikling innen PPT i regionen. Utdanningsdirektoratet har gitt Statped i Midt-Norge i oppdrag å starte dette arbeidet som et modellforsøk. Etter vår vurdering bør dette modellforsøket etter hvert også omfatte andre kommuner og regioner slik at det blir et landsomfattende tiltak for å vitalisere PPT som en kompetent aktør i opplæringssektoren i alle kommuner.

§ 11-9 i opplæringsloven

Foreldreutvalget og grunnopplæringa

Vi slutter oss til dette forslaget.

Departementets vurdering om å utvide FUGs mandat til å gi informasjon og veiledning og få elevens foreldre sammen med rådgivningstjenesten til å involvere seg og være en ressurs for sine barn på 1. trinn i videregående opplæring, i den for mange ungdommer vanskelige oppstart på videregående opplæring, ser vi på som positivt. Vi ser også behov for dette samarbeidet i det videre opplæringsløpet.

Ny § 3-12 i opplæringslova

Særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter

Vi slutter oss også til dette forslaget.

Denne regelen er en naturlig fortsettelse av språkopplæringen som er påbegynt i grunnskolen, og vil trolig bidra slik at fremmedspråklige i større grad vil fullføre videregående opplæring.

§ 2-6 i opplæringsloven.

Tegnspråkopplæring i grunnskolen/utvidelse av retten til tegnspråkopplæring

Denne retten til opplæring i og på tegnspråk har ikke vært uproblematisk å praktisere og har ofte medført behov for juridiske avklaringer.

Departementets vurdering mht at det kan foreligge et konkret og reelt behov hos en elev om å gi denne eleven rett til tegnspråkopplæring uten at dette er elevens førstespråk, finner vi helt riktig.

I Ot.prp nr 78 – 1998/99, har hørselshemmede som ikke har tegnspråk som førstespråk, hatt en setning om at når det gjelder behov for tegnspråk som 'støttespråk', så er dette hjemlet i opplæringslovens kap 5 om spesialundervisning. Det å ha et 'støttespråk' har for oss vært noe uklart. Dette vil, slik det her er foreslått endret, bli enklere å forholde seg til når den nye regelen i § 2-6, eventuelt blir vedtatt.

Den foreslåtte endringen av § 2-6 synes derfor helt riktig.

Trondheim, den 10. desember 2007

Med hilsen

Anne Bakken
direktør

Bjørn Bakken
avdelingsleder